

MEP Sirpa Pietikäinen

Julkiset hankinnat

Sirpa Pietikäinen,
14.1.2013

Julkiset hankinnat - taustaa

- EU2020-strategia edellyttää entistä voimakkaampaa panostusta osaamis- ja innovaatiotalouteen, vähähiiliseen ja resurssitehokkaaseen talouteen, sekä työllisyyttä lisäävään sosiaalisesti oikeudenmukaiseen talouteen. Tämän strategian toteuttamisessa julkiset hankinnat näyttelevät isoa roolia.
- Julkisilla hankinnoilla suuri merkitys EU:n talouden yleisen suorituskyvyn kannalta - kuin myös kuntien talouden kannalta. Viranomaisten tavara-, palvelu- ja rakennusmenot ovat noin 18 prosenttia suhteessa EU:n BKT:hen. Menojen volyymin vuoksi julkiset hankinnat ovat merkittävä työkalu tavoitteiden toteuttamisessa.

Julkisten hankintojen uudistaminen

- Julkisten hankintojen uudistamistyö käynnistyi komission julkaisemalla vihreällä kirjalla 2011 (aiempi uudistusprosessi ja direktiivi vuodelta 2004).
- Euroopan parlamentti antoi aloitteelle tukensa 2011. Komission esitys sisämarkkinavaliokunnan käsittelyyn keväällä 2012 (Sirpa Pietikäinen valiokunnan 1. varapuheenjohtaja).
- Muutosesityksiä kirjattiin parlamentissa heinäkuussa yli 2000. Äänestykset valiokunnassa 18.12.2012. Täysistuntoon tulossa huhtikuussa 2013, jonka jälkeen parlamentin ja neuvoston välisiin neuvotteluihin.
- Valiokunta tukee ”alhaisimman hinnan” poistamista, käyttöön ”MEAT”, most economically advantageous tender

Tavoitteita

- Uudistuksilla haetaan muutoksia sääntöjen yksinkertaistamiseksi, sekä tehokkuuden ja tuloksekkisuuden lisäämiseksi. Selkeämmät ja tehokkaammat menettelyt antavat myös hankintaviranomaisille lisää joustovaraa, hyödyttävät talouden toimijoita ja helpottavat pk-yritysten osallistumista julkisten hankintojen markkinoille.

Tavoitteita

- Halvin hinta ei saa olla ainoa ja johtava kriteeri, vaan sen tulee olla vain yksi kriteeri muiden, etenkin sosiaalisten ja ekologisten arviointien joukossa.

Tavoitteita

- Julkisia hankintoja uudistamalla luodaan edellytykset sille, että hankintaviranomaiset voivat käyttää julkisia hankintoja paremmin tukemaan yhteisiä yhteiskunnallisia tavoitteita, kuten ympäristönsuojelua, resurssi- ja energiatehokkuuden lisäämistä, ilmastonmuutoksen torjuntaa, innovoinnin ja sosiaalisen osallisuuden edistämistä sekä parhaiden mahdollisten edellytysten varmistamista korkealuokkaisten sosiaalipalvelujen tarjoamiselle.

Keskeisiä asioita julkisten hankintojen uudistamisessa

- Keskeistä on varmistaa julkisten hankintojen strateginen käyttö ja hyödyntäminen. Julkiset hankinnat ovat työkalu, joka vaatii poliittista harkintaa ja ohjausta. Kullekin hankintataholle, kuten kunnille, pakolliseksi sellaisen hankintastrategian luominen, joka määrittää ja selkeyttää alueelliset ja kunnalliset hankintaprioriteetit.
- Isoja ihmisjoukkoja koskevien palveluhankintojen kohdalla tulee järjestää aina palveluiden loppukäyttäjien kuuleminen ennen hankintaprosessin käynnistämistä.
- On varmistettava, että poliittiset johtajat ja hankintaviranomaiset ottavat huomioon tarpeen varmistaa palvelujen korkea laatu, jatkuvuus, esteettömyys, saatavuus ja kattavuus, eri käyttäjäryhmien erityistarpeet, käyttäjien osallistuminen ja vaikutusvallan lisääminen sekä innovointi.

Keskeisiä asioita julkisten hankintojen uudistamisessa

- Palvelujen laatu- ja kestävyysperusteet selkeästi esiin. Hinta ei missään nimessä saa olla palvelujen hankinnoissa määräävä kriteeri.
- Sosiaalisten kriteereiden osalta hankintojen tulee minimissään aina seurata kansainvälisiä sopimuksia (kuten vaikka ILO:n standardeja). Tulee olla myös mahdollista soveltaa tiukempia kriteerejä, kuten vaikka Reilun kaupan standardeja.
- Hankintojen tulee edistää innovaatioita. Voidaan hakea ja kilpailuttaa ratkaisua ongelmaan sen sijaan, että määritellään teknisesti ja täsmällisesti mitä halutaan.

Keskeisiä asioita julkisten hankintojen uudistamisessa

- Elinkaariajattelu hankintojen arviointiin
- Tarvitaan yksi eurooppalainen hankintasivusto/-portaali, joka selkeyttää kilpailutusprosesseja, sekä helpottaa toimijoiden hankintamarkkinoille pääsyä
- Sähköinen kilpailutus käyttöön nopeasti
- Julkisen sektorin hankintojen keskittämiseen tulee puuttua ja turvata myös pienempien yritysten toimintamahdollisuudet hankintakilpailutuksissa.
- Direktiiviä ei tulisi soveltaa ns. yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin (SGEI) silloin, kun on todettavissa, että palvelusta kiinnostuneiden talouden toimijoiden määrä on riittämätön tehokkaan kilpailumenettelyn toteuttamiseksi.
- Sopimusrikkomukset tulee tehdä sellaisiksi, että ne turvaavat palvelujen ja suoritteiden laadun, niitä tulee siis nostaa.
- Liian halvalla hinnalla kilpailemista ei tule hyväksyä markkinoillepääsytavoitteena